FINIS CORONAT OPUS

Amurgul zeilor

(Grigore Constantinescu – 23 septembrie 2013)

Comentând concertele anterioare ce s-au succedat în cuprinsul ciclului capodoperelor wagneriene, **Das Ring des Nibelungen**, am subliniat gândirea şi eficienţa dirijorală a lui Marek Janowski, capacitatea Maestrului de a menţine tensiunea derulării muzicii pe plan solistic, simfonic şi dramaturgic, împlinind remarcabila triadă simbolică a Inelului de aur, Coifului „Tarnhelm" şi Sabiei „Nothung". Nu putem să nu fim uimiți de modul în care se manifestă ansamblul Rundfunk – Sinfonieorchester Berlin, paleta timbrală, unitatea sonorității, diversitatea tempourilor și exactitatea ritmică în frazare, forța energetică, toate capabile a face auzită plenar muzica Magului de la Bayreuth pretutindeni în Sala Mare a Palatului și, prin intermediul transmisiilor live, în întreaga țară.

La începutul susținerii seriei Wagner, reacția entuziastă a publicului reflecta impresia convingătoare a trăirii evenimentului. Audierea în continuare a operelor a ridicat nivelul acestei opinii, seară de seară, înscriind aceste momente memorabile printre reperele de excepţie ale programului actualei ediții, demonstrație greu de realizat în ambianța unor importante participări de mare anvergură.

Istoria capodoperelor **Tetralogiei** reflectă și depășește rigorile cronologiei ce conduce în finalul epocii romantice la inaugurarea Festivalului de la Bayreuth, cu reprezentarea integrală a ciclului **Inelul Nibelungului**. Astfel, după inițierea proiectului, în 1848, urmărim cadența premierelor cu **Das Rheingold** (22 septembrie 1869, München), **Die Wakūre** (terminată în 1856, premiera la 26 iulie 1870, München), **Siegfried** (terminată în 1869, premiera 16 august 1876) urmată, în prima integrală a ciclului, de **Götterdämmerung** (terminată în 1874, premiera la 17 august 1876, Festspielhaus Bayreuth).

Am trăit, între 15 și 22 septembrie 2013, un astfel de eveniment unic, pentru prima dată desfășurat în răstimp de opt zile, în Festspielhaus – Sala Mare a Palatului. Integrala ciclului wagnerian, dăruită nouă de artiștii germani, supuși unei tensiuni ascendente, era greu de imaginat. Finalul triumfal al seriei Wagner cu **Amurgul zeilor** estel o încununare a întregii capodopere, după **Siegfried**, care simboliza cheia de boltă a ciclului. Dintre marile personaje ale „Tetralogiei", zeii ne-au părăsit, ultimul dintre aceștia, Wotan rostind sentința prin care recunoaște că nu mai are puterea de a-l opri pe Siegfried din drumul destinului său, care nu salvează ci conduce spre prăbușirea Walhallei. Singura care poartă încă aura legendară este doar Brünnhilde (impresionantă creația Petrei Lang), dar părăsită de pecetea nemuririi. Având încă forța de a încredința aurul damnat fiicelor Rinului, ea participă la evenimentelele amurgului, lucrare malefică a nibelungilor și oamenilor.

Generos, compozitorul comentează în această narațiune densă, culminațiile simfonice ce vor conduce la finalul tragic prin discursul orchestrei (de la **Călătoria lui Siegfried pe Rin** la sinteza **Marşului funebru**), reflectarea conflictelor dramatice ale marilor solouri vocale (Cântul Brünnhildei). Eroul, purtător al inelului, Siegfried, este unul dintre puținele personaje care sunt păstrate până în final, Stefan Vinke având misiunea de a se opune, conștient sau nu, agresiunii lui Martin Winkler-Alberich, Valentin Vasiliu-Günter și Eric Halfvarson-Haven. Ursitoarele readuc

câteva voci din distribuțiile anterioare, precum Elisabeth Kulman, Daniela Denschlag, tripleta fetelor Rinului reapare cu imagini asemănătoare celor din **Preludiu** – Ileana Tonca, Alina Bottez, Sorana Negrea. Sonorităților simfonice le-au fost adăugate, ca un adaus de culoare care aparține numai finalului **Tetralogiei**, cele ale corului Filarmonicii bucureștene, pregătit de Iosif Ion Prunner.

Dominantă, ideea generică a sistemului componistic wagnerian, **Wort-Ton-Drama**, s-a împlinit în această integrală a Festivalului Internațional „George Enescu", dovedindu-și valoarea perenă în modul realizării interpretative de către Rundfunk – Sifonieorchester Berlin, sub impresionanta conducere a lui Marek Janovski, cel care a știut să aleagă soliști demni de partitura wagneriană. Multă vreme, amintirea evenimentului, ca reper istoric al ediției XXI, va stărui în memoria noastră, de la **Preludiu** până la **Amurg**, conform maximei lui Vergiliu: **Finis Coronat Opus.**